

Onderzoek naar veraarden

Door Kieskompas in opdracht van Stichting
Veraarden

31 Oktober 2025

OVER HET ONDERZOEK

Dit onderzoek gaat over mogelijkheden van lichaamsbestemming in Nederland, oftewel wat er met een lichaam mag gebeuren na de dood. Bekende vormen van lichaamsbestemming zijn begraven en cremeren. De afgelopen periode kregen twee nieuwe vormen van lichaamsbestemming aandacht in het nieuws, omdat de politiek binnenkort een besluit neemt over nieuwe regels voor lichaamsbestemming.

Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van Stichting Veraarden. De dataverzameling voor dit onderzoek vond plaats tussen 15 en 20 oktober 2025 en heeft geleid tot een gewogen steekproef van 2.388 respondenten. De resultaten van dit onderzoek zijn op provincieniveau gewogen naar geslacht, leeftijd, opleiding, migratieachtergrond en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen van 2023, zodat de uitkomsten op deze kenmerken representatief zijn.

Methode
Online vragenlijst

Respondenten
2.388 respondenten

Periode
De dataverzameling vond plaats tussen 15 en 21 oktober 2025

Weging
De data is gewogen op basis van de CBS Gouden Standaard en de verkiezingsuitslag van de Tweede Kamerverkiezingen van 2023

BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

Ondanks beperkte bekendheid staan veel Nederlanders positief tegenover veraarden

Ongeveer een kwart van de Nederlanders is bekend met resomeren of veraarden. Driekwart staat neutraal of positief tegenover het idee dat lichamen na overlijden kunnen worden omgezet in aarde. Nederlanders die bekend zijn met veraarden hebben daarover gemiddeld een positievere houding. Ook staan de meeste Nederlanders positief tegenover het idee dat de aarde gebruikt kan worden in de natuur of op begraafplaatsen.

Een kwart van de Nederlanders overweegt veraarden

Een kwart van de Nederlanders overweegt om zelf te kiezen voor veraarden. Vooral vrouwen, jongeren en theoretisch opgeleiden staan hier vaker voor open. Mensen die positief staan tegenover het idee van veraarden, overwegen deze vorm ook vaker voor zichzelf. Hoewel traditionele vormen van lichaamsbestemming, zoals cremeren en begraven, voor de meeste mensen nog het meest vertrouwd blijven, is er ook belangstelling voor nieuwe vormen. Ongeveer één op de drie Nederlanders kiest veraarden als één van de drie vormen die zij overwegen. Onder degenen die kiezen voor veraarden, leeft vaak de wens dat de aarde die uit hun lichaam ontstaat, terugkeert naar de natuur.

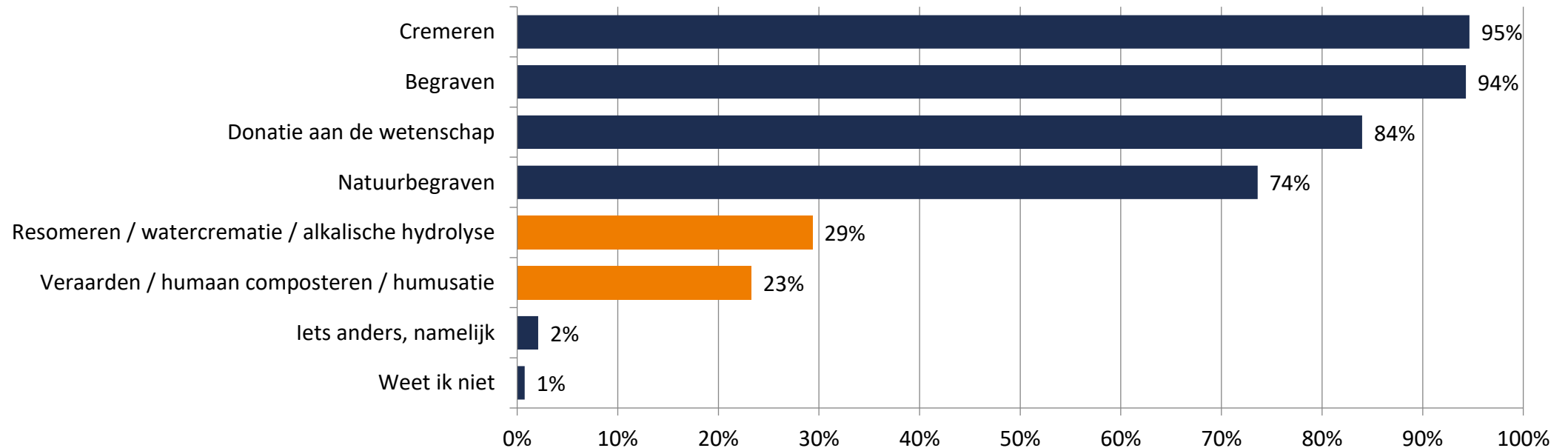
Tot slot vindt bijna twee derde van de Nederlanders dat het mogelijk moet zijn om wetenschappelijk onderzoek te doen naar nieuwe vormen van lichaamsbestemming.

Bekendheid en houding bij
vormen van lichaamsbestemming

Ongeveer een kwart van de Nederlanders is bekend met resomeren of veraarden

Het merendeel van de Nederlanders is dus nog niet bekend met deze nieuwe vormen van lichaamsbestemming. Crematie en begraven zijn bij vrijwel iedereen bekend, en ook donatie aan de wetenschap en natuurbegraven zijn bij veel mensen bekend.

Met welke vormen van lichaamsbestemming bent u bekend?

Drie kwart van de Nederlanders staat neutraal of positief tegenover het idee dat lichamen na de dood gecomposteerd tot aarde kunnen worden

Wanneer dit over het eigen lichaam gaat, dan worden mensen wel wat terughoudender. Dan geeft ongeveer een op de drie personen aan dat ze (zeer) positief over dit idee zijn.

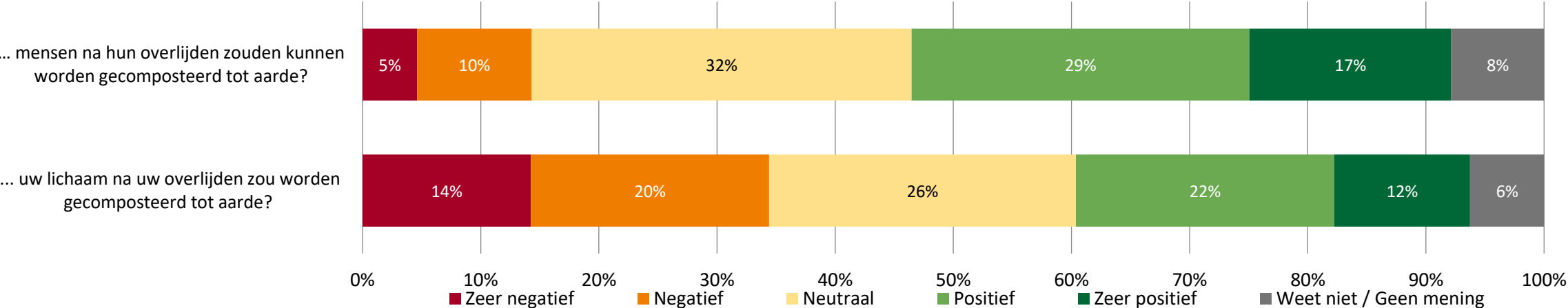
Introductietekst in het onderzoek

De afgelopen periode kregen twee nieuwe vormen van lichaamsbestemming aandacht in het nieuws. Beide vormen hebben een lage milieu-impact en beide zijn in Nederland nu nog niet toegestaan:

1. Resomeren / watercrematie / alkalische hydrolyse: Hierbij wordt een overledene opgelost. Dit gebeurt in een afgesloten cabine met behulp van water en kaliumhydroxide. Het proces duurt ongeveer twee tot tien uur. Ter nagedachtenis blijft een fijne stof over, vergelijkbaar met as na een crematie.

2. Veraarden / humaan composteren / humusatie: Hierbij wordt een overledene gecomposteerd. Dit gebeurt bovengronds in een afgesloten cabine met behulp van plantaardig materiaal zoals hooi en stro. Het proces duurt ongeveer vijf tot zeven weken. Na het proces blijft er ter nagedachtenis voedzame aarde over.

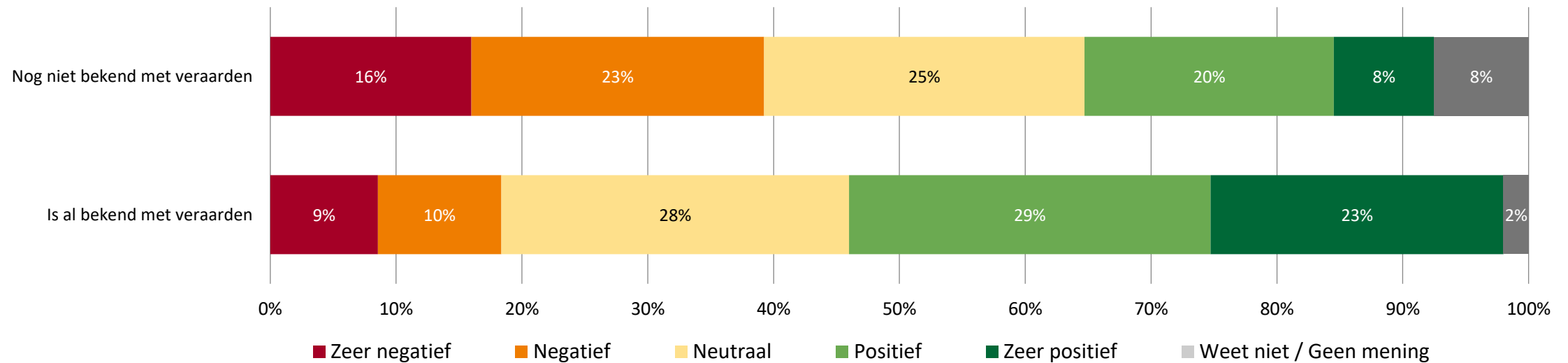
Hoe staat u tegenover het idee dat...

Nederlanders die bekend zijn met veraarden, staan ook positiever tegenover het idee dat hun lichaam na overlijden zou worden gecomposteerd tot aarde

Onder mensen die al bekend zijn met veraarden, staat ruim de helft (zeer) positief tegenover het idee dat hun lichaam na overlijden wordt gecomposteerd tot aarde. Bij mensen die nog niet bekend zijn met deze methode ligt dat aandeel duidelijk lager, namelijk een kwart.

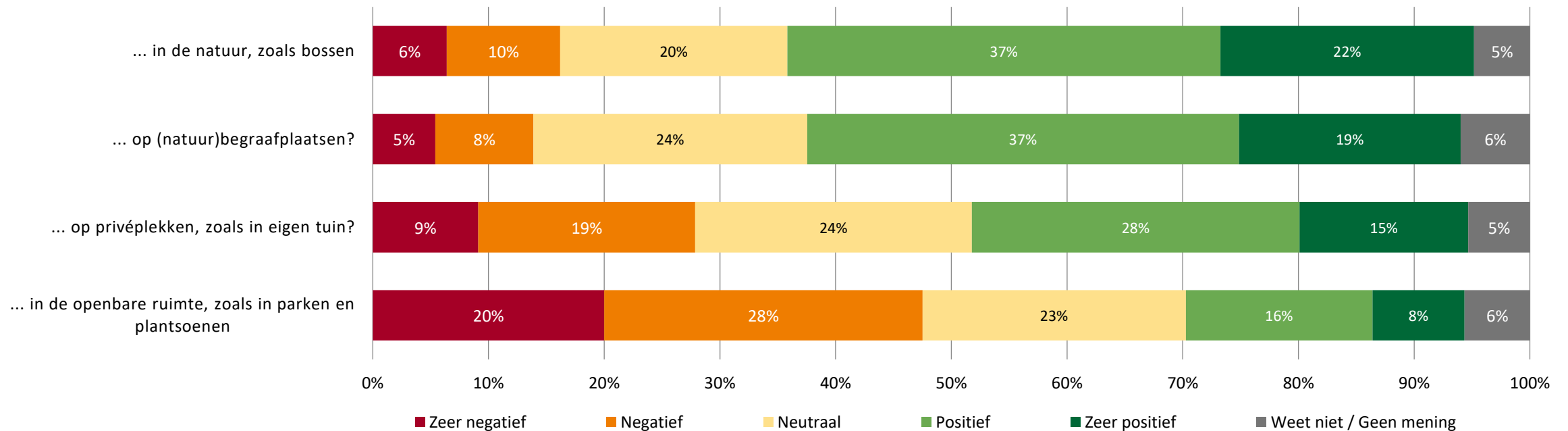
Hoe staat u tegenover het idee dat uw lichaam na uw overlijden zou worden gecomposteerd tot aarde?

Ruime meerderheid van de Nederlanders staat (zeer) positief tegenover het idee dat de aarde gebruikt kan worden in de natuur of op begraafplaatsen

Wel minder steun om de aarde die overblijft te gebruiken op privéterrein (ruim twee op de vijf) of in de openbare ruimte (ruim één op de vijf).

HOE STAAT U TEGENOVER HET IDEE DAT AARDE DIE OVERBLIJFT NA VERAARDING VAN EEN LICHAAM GEBRUIKT CAN WORDEN...

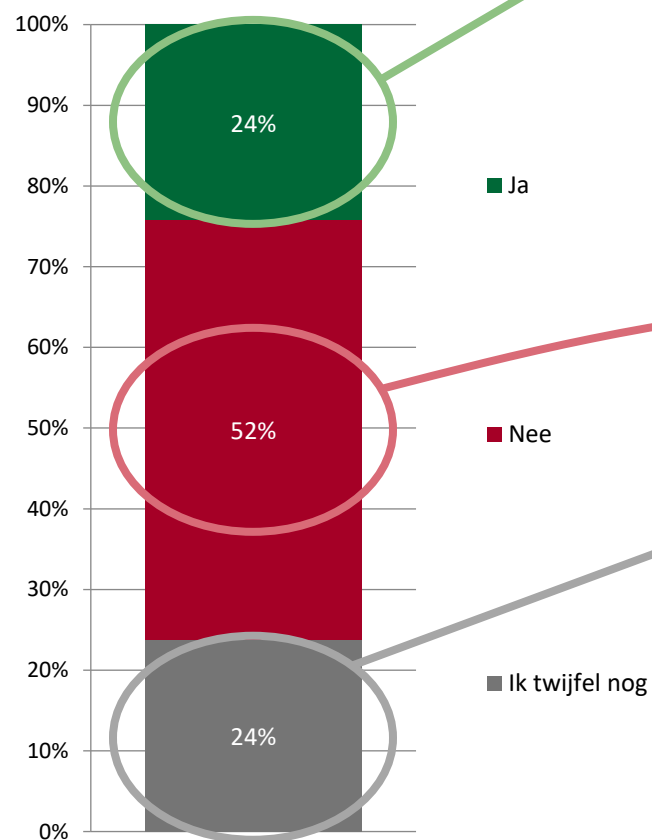
Eigen Keuzes

Een kwart van de Nederlanders zou overwegen om hun lichaam na het overlijden te laten veraarden

BELANGRIJKSTE REDENEN:

ZOU U HET OVERWEGEN OM UW LICHAAM NA UW OVERLIJDEN TE LATEN VERAARDEN?

1. Milieu en natuur
 - Milieuvriendelijk en hergebruik
 - Het neemt geen lange tijd ruimte in beslag.
 - Omdat het goed is voor de natuur en de aarde spaart
2. Kringloop en terugkeer tot de natuur
 - Ashes to ashes, dust to dust – de kringloop is rond
 - Het idee dat mijn lichaam weer deel wordt van het leven
 - Terug naar de natuur, zoals het hoort
3. Zingeving en symboliek
 - Een mooie gedachte om op die manier iets bij te dragen
 - Het lijkt me een mooie symboliek, stof tot stof
 - Ik vind het een mooi idee, troostrijk zelfs

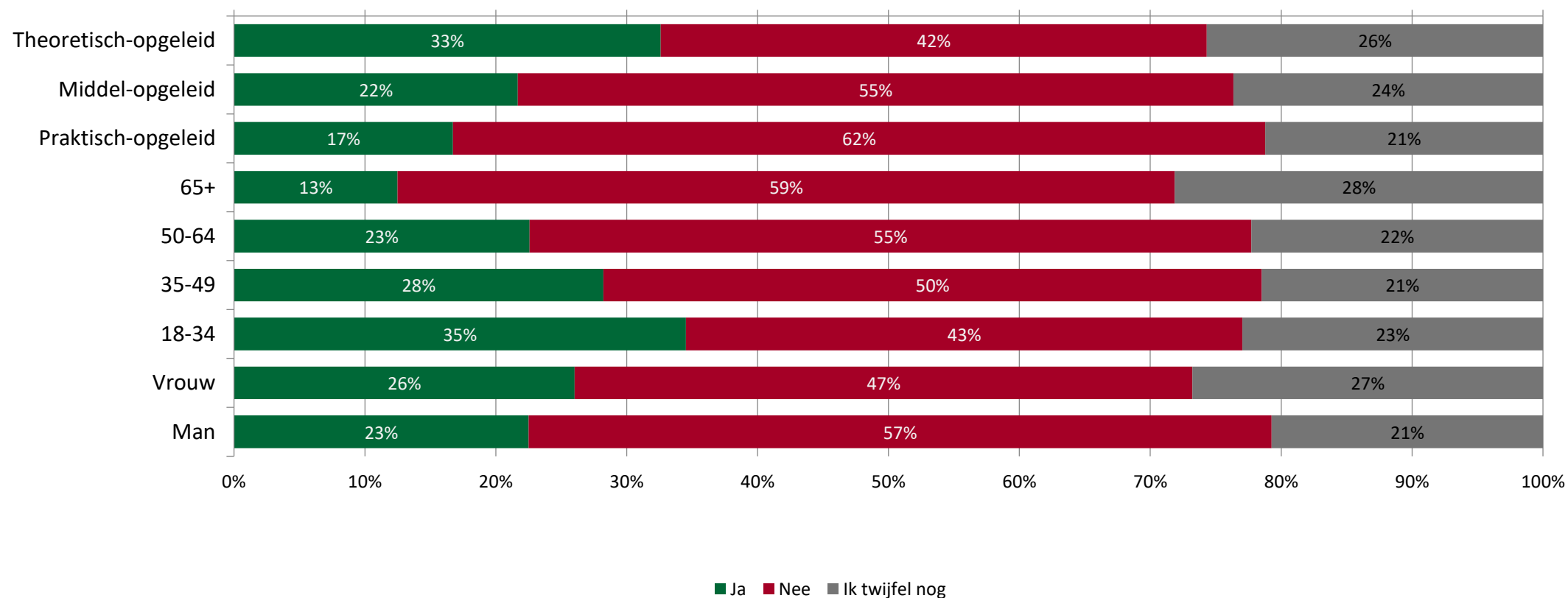
1. Voorkeur voor begraven of cremeren
 - Ik vind een graf een mooiere plek voor nabestaanden
 - Begraven voelt natuurlijker voor mij
 - Ik wil gewoon de gebruikelijke manier, begraven of cremeren
2. Weerzin of afkeer van het idee
 - Ik rot niet graag weg
 - Het lijkt me een naar idee om als potgrond te eindigen
 - Dat voelt onnatuurlijk, ik krijg er rillingen van
3. Respect of gevoelens voor lichaam en nabestaanden
 - Ik vind dat respectloos naar het lichaam
 - Mijn nabestaanden moeten een plek hebben om te herdenken
 - Ik vind het belangrijk dat er een plek blijft om te herdenken
4. Religieuze of spirituele overtuigingen
 - In strijd met de Bijbel en de wederopstanding
 - God heeft mijn lichaam geschapen, dat hoort niet vergaan te worden
 - Mijn geloof staat dit niet toe

1. Twijfel en onbekendheid
 - Ben er niet bekend mee
 - Geen idee wat dat precies inhoudt
 - Nog niet over nagedacht
2. Nabestaanden en emoties
 - Hangt af van wat mijn nabestaanden willen
 - Misschien niet fijn voor de nabestaanden
 - Ik denk ook aan mijn familie, hoe zij dat vinden
3. Afweging met andere opties
 - Misschien toch liever begraven
 - Weet niet wat beter is, cremeren of dit
 - Andere opties misschien beter
4. Praktische overwegingen
 - Ik weet niet of het al mag
 - Afhankelijk van de regels en kosten
 - Eerst zien hoe het in de praktijk werkt

Vrouwen, jongeren en theoretisch opgeleiden staan vaker open voor veraarden

Vooraf vrouwen, jongeren en theoretisch opgeleiden staan vaker open voor het laten veraarden van hun lichaam na overlijden. Ongeveer één op de drie jongeren en theoretisch opgeleiden zou overwegen om hun lichaam na overlijden te laten veraarden. Ouderen en praktisch opgeleiden tonen daarentegen duidelijk minder interesse. Dit patroon is ook bij andere vragen over veraarden zichtbaar.

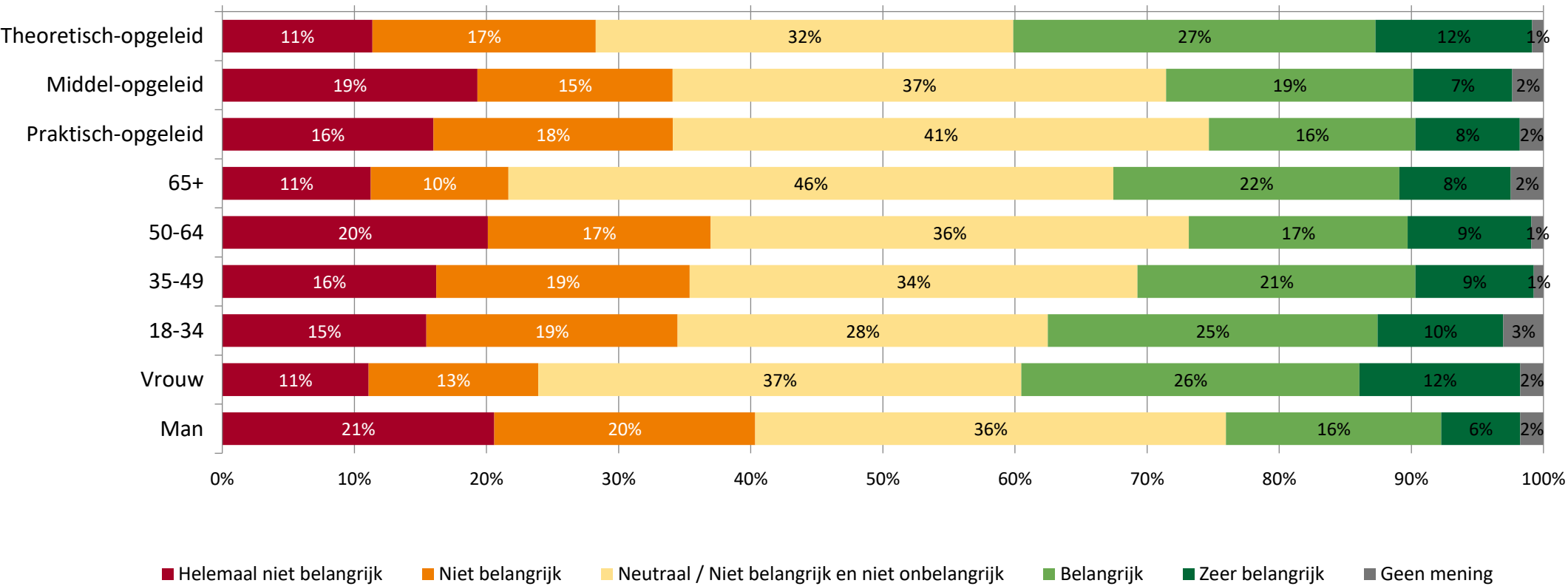
Zou u het overwegen om uw lichaam na uw overlijden te laten veraarden?

Vrouwen en theoretisch-opgeleiden hechten meer waarde aan milieuvriendelijkheid bij wat er gebeurt met hun lichaam na de dood

Voor vrouwen, jongeren en theoretisch opgeleiden speelt milieuvriendelijkheid vaker een belangrijke rol bij de keuze wat er na hun overlijden met hun lichaam gebeurt. Zij vinden het belangrijker dan andere groepen dat hun lichaamsbestemming op een duurzame en milieuvriendelijke manier plaatsvindt.

HOE BELANGRIJK IS MILIEUVRIENDELIJKHEID BIJ UW KEUZE OVER WAT ER MET UW LICHAAM GEBEURT NA UW DOOD?

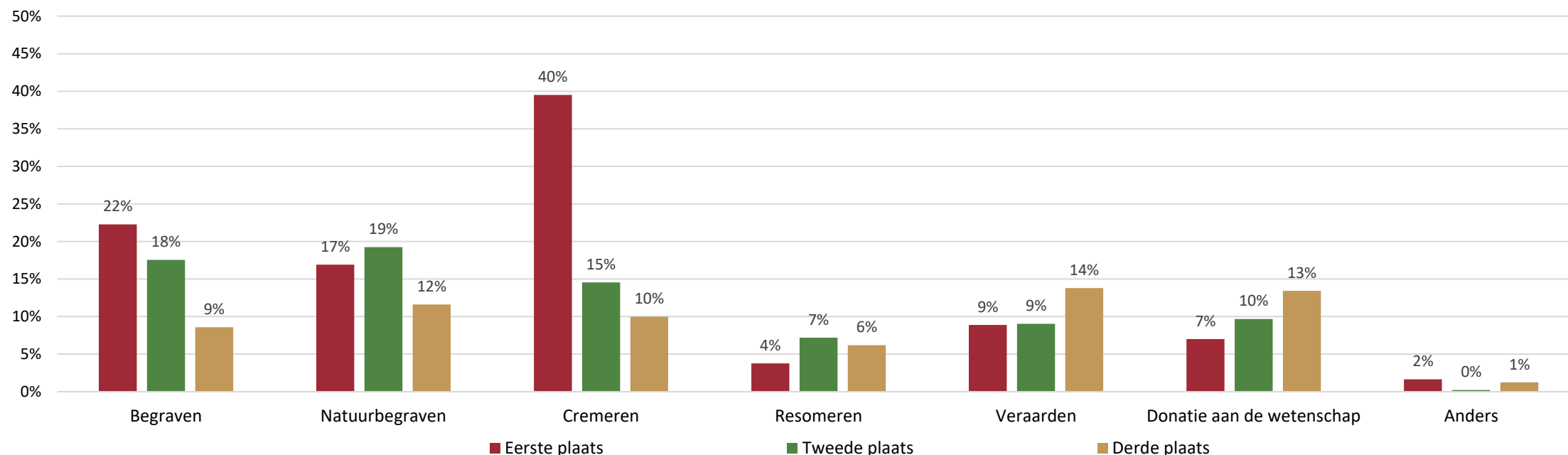

Traditionele vormen van lichaamsbestemming zijn vertrouwd, maar ook belangstelling voor nieuwe vormen

De meeste Nederlanders kiezen nog steeds voor traditionele vormen van lichaamsbestemming. Crematie wordt het vaakst als voorkeursoptie genoemd, gevolgd door begraven en natuurbegraven. Nieuwe vormen, zoals veraarden, spreken nog een kleinere groep aan, maar worden wel door een op de drie Nederlanders genoemd als mogelijke optie.

WAT ZOU U WILLEN DAT ER MET UW LICHAAM GEBEURT NA UW OVERLIJDEN?

Respondenten is gevraagd om verschillende vormen van lichaamsbestemming te rangschikken naar persoonlijke voorkeur. De figuur laat zien hoe vaak een optie op de eerste, tweede of derde plek werd geplaatst. Sommige respondenten hebben alleen één vorm van lichaamsbestemming geselecteerd.

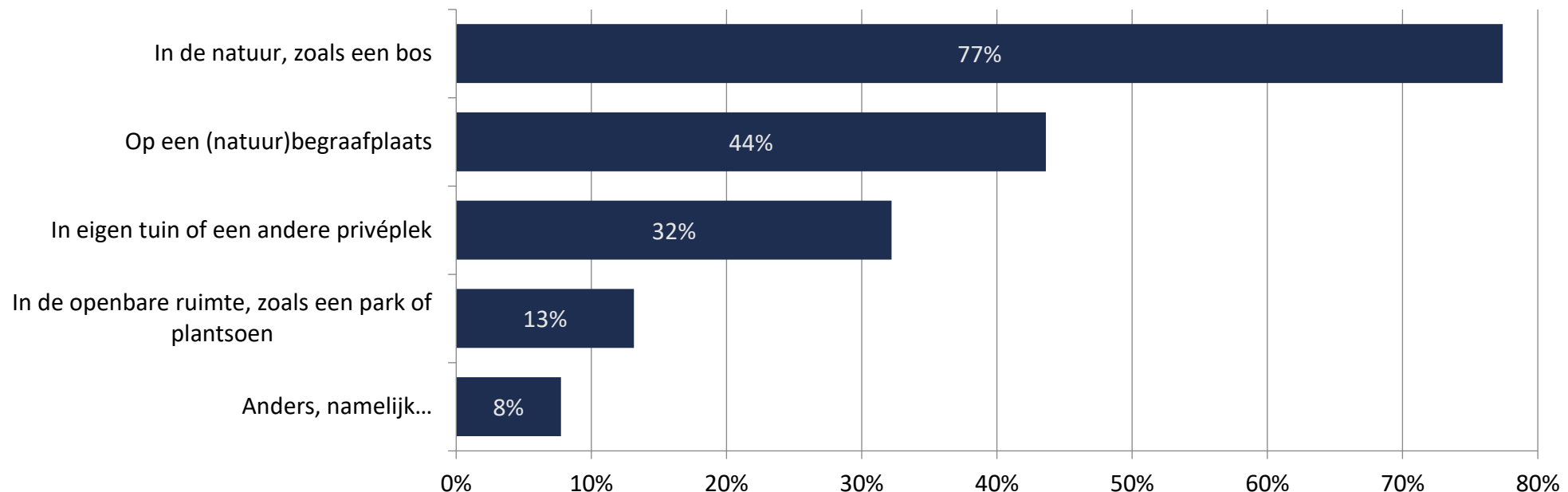

Mensen die kiezen voor veraarden, willen meestal dat de aarde terugkeert naar de natuur

De meeste mensen die openstaan voor veraarden willen dat de aarde die uit hun lichaam ontstaat, wordt teruggegeven aan de natuur, bijvoorbeeld in een bos of natuurgebied. Anderen zouden dit liever laten doen op een (natuur)begraafplaats of op eigen terrein. Slechts een klein deel ziet een plek in de openbare ruimte, zoals een park of plantsoen, als geschikte bestemming.

Als u zou kiezen om uw lichaam te laten veraarden, wat zou u dan willen dat er met de aarde gebeurt?

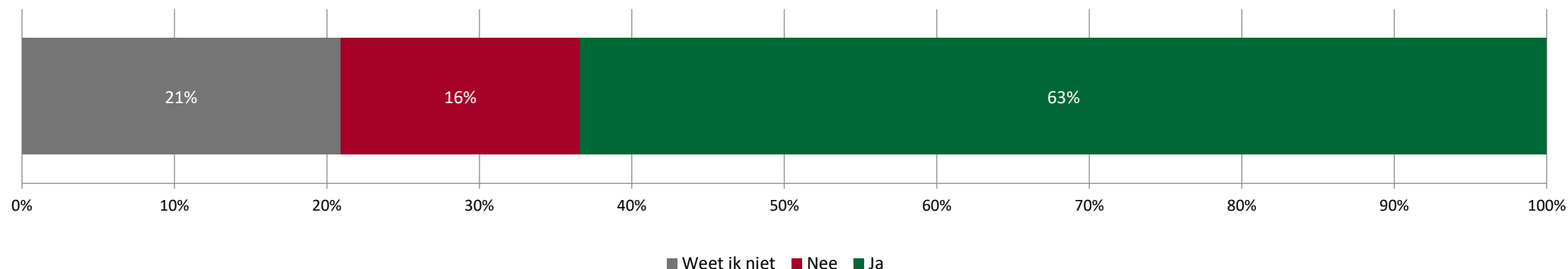
Respondenten die veraarden in hun top 3 hebben gekozen, of die veraarden overwegen

Bijna twee op de drie Nederlanders vindt dat het mogelijk moet worden om wetenschappelijk onderzoek te doen naar nieuwe vormen van lichaamsbestemming

Een ruime meerderheid van de Nederlanders vindt dat wetenschappelijk onderzoek naar nieuwe vormen van lichaamsbestemming, zoals veraarden, mogelijk moet zijn in Nederland. Slechts een kleine minderheid is daar tegen. Dit brede draagvlak suggereert dat veel mensen openstaan voor vernieuwingen op dit gebied, ook al is nog niet iedereen bekend met de mogelijkheden.

VINDT U DAT HET MOGELIJK MOET WORDEN OM IN NEDERLAND WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK TE DOEN NAAR NIEUWE VORMEN VAN LICHAAMSBESTEMMING?

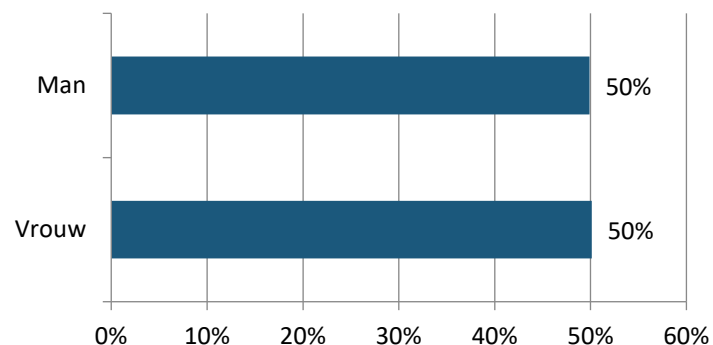

Bijlage

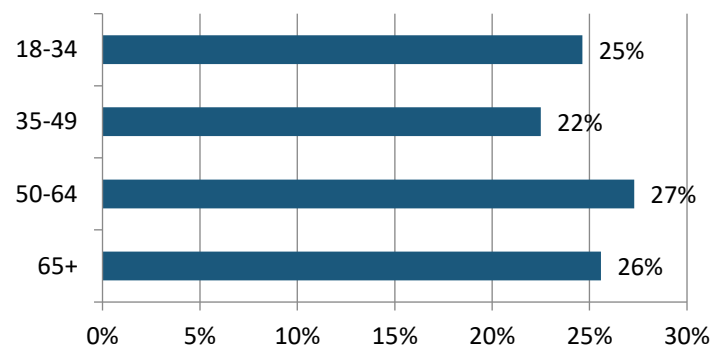
Over de steekproef

GEWOGEN STEEKPROEF

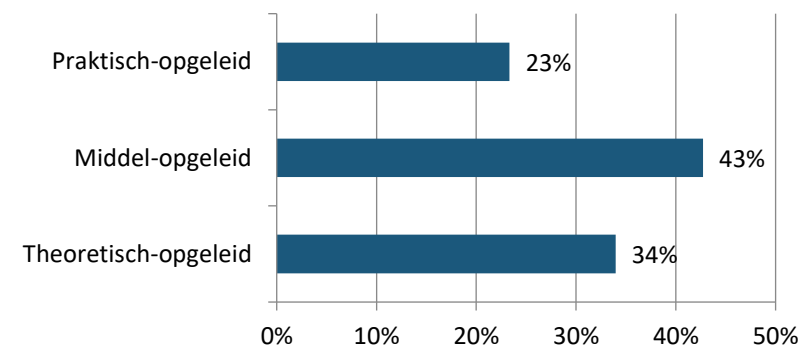
Geslacht

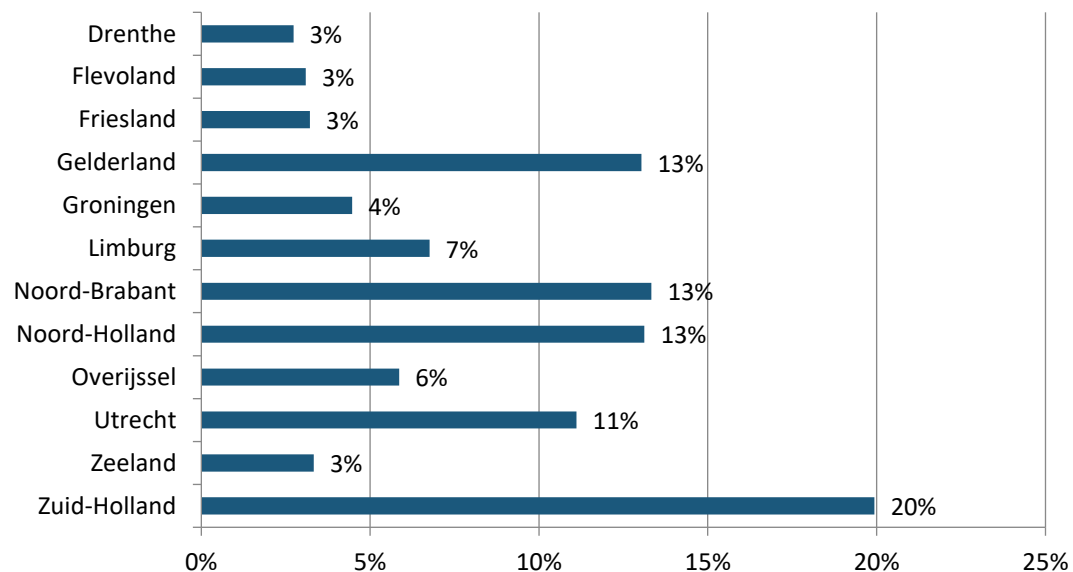
Leeftijd

Opleiding

Provincie

Stemgedrag Tweede Kamerverkiezingen 2023

